ادامه از صفحه قبل

ما به‌منظور غنابخشی به این طرح، یک بسته راهنمایی را برای مدارس سراسر کشور ارسال می‌کنیم که طلاب با ساختار و شیوه‌نامه‌های حوزه آشنا شوند و اساتید این طرح هم، از قم به مدارس ارسال می‌شوند. در سال‌های اخیر این برنامه به‌صورت بومی و هر مدرسه یک طلیعه انجام شده است.

ایجاد شورای تهذیب، تدوین ۷ جلد کتاب مراقبت‌های اخلاقی تهذیبی، تذکر ایام‌الله، ثبت ۳۰ سازمان و ۱۸۰ کانون دانش‌آموختگان فعال و انجمن زن و خانواده در مدارس همه استان‌ها، ایجاد کانون‌های نورالثقلین در مدارس جهت جذب طلاب فعال قرآنی و ترویج سبک زندگی اهل‌بیت علیهم‌السلام، همچنین آموزش دوره‌های مهارتی، از جمله فعالیت‌های بخش امور زنان و خانواده این معاونت می‌باشند.

فعالیت ۴۶۰ مشاور در مدارس علمیه کشور

▫ آیا در زمینه توسعه مراکز مشاوره حوزوی که نیاز به آن، روز به روز بیشتر می‌شود، برنامه‌ای در دست اجرا دارید؟

• در راستای ساماندهی مشاوران، بیش از ۴۶۰ مشاور در مدارس علمیه حضور دارند و چون اغلب مشاوره‌ها نیاز به ارجاع به متخصص دارند، تأسیس مراکز مشاوره در استان‌ها در حال انجام است که ستادهای استانی به‌عنوان ستاد واسطه کارگزاران این امور هستند. در مراکز استانی اساتید متخصص مشاوره به‌صورت دائمی، روان‌درمان‌گرهای بالینی هر دو هفته یکبار و روانپزشک‌ها به‌صورت مقطعی حضور دارند.

این مراکز در اصل برای جامعه هدف حوزه؛ یعنی طلاب، اساتید و خانواده‌های آنان است؛ ولی درصورتی‌که ظرفیت وجود داشته باشد، به عموم مردم نیز خدمات ارائه می‌شود.

▫ اخلاق‌محوری را می‌توان یکی از ارکان مهم سیره حوزویان به‌شمار آورد. برای ارتقای مسائل اخلاقی در حوزه‌ها چه برنامه‌هایی دنبال می‌شود؟

• با وجود تمام شعارهایی که در بحث اخلاق مطرح می‌شود، همچنان بودجه قابل توجهی در این زمینه اختصاص داده نشده و نمی‌شود. اعزام اساتید در بحث اخلاق ممنوع شد؛ ولی برای جبران در این زمینه، درس اخلاق علمای بزرگی همچون حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی، صدیقی، همتی، ابوترابی و... به‌صورت آنلاین پخش می‌شود تا بانوان طلبه بهره‌مند شوند.

شورای تهذیب مدارس نیز تشکیل شده است که فعالیت‌های بسیار خوبی در به‌کارگیری طلاب، همراهی با حلقه‌های معرفت و پیوند بین اساتید و طلاب را انجام می‌دهد که اقدامی جدید در سطح حوزه‌های خواهران است. تهیه کتاب تربیت توحیدی برای تدریس در دو واحد اخلاق مدارس به‌ویژه برای دوره عمومی سطح دو به‌همت اداره‌کل تهذیب و با همراهی گروه علمی اخلاق انجام شد. درس اخلاق آیت‌الله همتی و دیگر اساتید بزرگ در این زمینه نیز، برای همکاران برقرار است.

فعالیت مشترکی با همکاری پایگاه‌های بسیج طلاب و فرهنگی مدارس به‌مناسبت‌های مختلف توسط طلاب در راستای اجرای مراسمات به‌ویژه مراسم‌های ملی مانند هفته دفاع مقدس، هفته بسیج، دهه فجر و... مدتی می‌شود که جریان پیدا کرده است. یکی از اهداف این طرح، کارورزی طلاب است تا کار فرهنگی و تولید محتوا را بهتر و بیشتر بیاموزند و دیگر اینکه نمایشگاه‌هایی ایجاد می‌شود که سایر افراد را به سمت گرامی‌داشت مناسبت‌های ارزشمند ترغیب می‌کند.

برای نهادینه شدن و توسعه حس همدلی با مردم در بین طلاب، مراکز نیکوکاری با همکاری کمیته امداد در حوزه‌ها تأسیس شد که فعالیت طلاب و اساتید در عرصه پشتیبانی یعنی جمع‌آوری کمک‌ها و سرکشی به خانواده‌های نیازمند جریان دارد.

کارورزی طرح احسان، همدلی و مواسات به‌ویژه در زمان بحران در آرامستان‌ها، تجهیز اموات، کمک‌رسانی و پشتیبانی، تسکین آلام مردم، برگزاری مراسم‌های قرآن، دعا برای شفای بیماران و سرکشی به خانواده‌های کم‌برخوردار یا آسیب‌دیده از کرونا، از کارهایی بود که مورد استقبال گسترده قرار گرفت. این اقدامات از سویی طرح مهارتی کارورزی برای طلاب و از سویی دیگر، برای مقابله با آسیب‌های اجتماعی مؤثر بود.

در راستای مقابله با آسیب‌های اجتماعی همچنین طرح همکاری با نهادهایی که در راستای مقابله با آسیب‌های اجتماعی مشارکت دارند و مواردی مانند مداخله در طلاق، عفاف و حجاب و مبارزه با مواد مخدر و اعتیاد را دنبال می‌کنند، اجرایی شد و گروه‌های فعالی که قبلاً دوره‌های آموزشی مبارزه با آسیب‌های اجتماعی را دیده بودند یا کسانی که در رشته‌های مرتبط تحصیل کرده بودند، به‌کار گرفته شدند. این طرح سال‌های گذشته در پنج استان به‌صورت پایلوت اجرا می‌شد؛ ولی در دو سال اخیر، برخی از طرح‌ها مانند طرح مداخله در طلاق به‌صورت ملی اجرا می‌شود.

کتاب‌هایی با موضوع المراقبات، احوال‌السنه و همچنین مباحث مهمی همچون محیط زیست، حقوق شهروندی و مناسبت‌های ملی در قالب چند بخش از جمله آیات قرآن، سخنان بزرگانی مثل امام خمینی قدس‌سره، مقام معظم رهبری، شهید مطهری، آیت‌الله جوادی آملی و توصیه‌های اجتماعی با یکدیگر آمیخته ساخته و در قالب هفت جلد آماده شده است؛ ولی به‌دلیل عدم حمایت نه به سوی چاپ و نشر رفته، نه در شورای علمی- تربیتی تعیین تکلیف شده و نه معاونت آموزش از آن حمایت می‌کند.

بر خلاف اینکه توقعات از بخش فرهنگی حوزه زیاد است؛ ولی حمایت‌ها کم است و در برخی موارد اصلاً حمایتی صورت نمی‌گیرد.

شناسایی ۲۱ هزار بانوی مبلغ و دانش‌آموخته از طریق سامانه نجم

▫ «سامانه نجم» در چه مرحله‌ای قرار دارد؟

• این سامانه به‌همت معاونت فرهنگی و به کمک بخش فناوری اطلاعات راه‌اندازی شد. سپس ۲۱ هزار نفر از بانوان مبلغ و دانش‌آموختگان، به کمک این سامانه شناسایی شدند. مرحله بعد، مربوط به ثبت تشکل‌های مربوط به دانش‌آموختگان و مبلغان و گزارش‌گیری است که معطل بودجه و برخی از بی‌مهری‌ها مانده است.

▫ شورای تهذیب به کجا رسید؟

• شورای تهذیب حدود چهار سال است که از جلسات مدیران استان، به شورای علمی تربیتی راه یافته و چند مرتبه مصوبه دریافت کرده است؛ ولی هنوز ابلاغ نشده است؛ البته به‌صورت خودجوش در مدارس علمیه شورای تهذیب شکل گرفته است و طلاب کارورزی، مباحث اخلاقی را برای پیاده کردن آموخته‌ها در عرصه عمل پیگیری می‌کنند.

▫ برای پویایی مباحث ورزشی در بین طلاب چه برنامه‌هایی دارید؟

• آیین‌نامه خوابگاه‌ها مورد بازبینی قرار گرفته و امور مربوط به خوابگاه‌ها؛ از جمله سلامت و ورزش به عهده معاونت فرهنگی گذاشته شده است. گروه‌های ورزشی و بانوان ورزشکار در استان‌ها شناسایی شده‌اند و محورهای اصلی در جشنواره ورزشی که پیش رو قرار دارد، به کمک حوزه برادران احیا می‌شود.

▫ آیا از نشریات حوزوی حمایت می‌شود؟

• حمایت از نشریات توسط مرکز به صفر رسیده و به مراکز استان‌ها واگذار شده است. نشریه الکترونیک کوثر هم مورد حمایت قرار نگرفت.

ولی با جود تمام مشکلات به‌لطف خداوند متعال، بحث نشریه‌ها، شرایط آموزش هیئت تحریریه و هیئت نویسندگان، توسط سرکار خانم دکتر میرجعفری ساماندهی شده‌اند. ارزیابی‌های استانی در این زمینه نیز مقداری پیش رفته است و نشریاتی که کمتر مورد توجه بودند، با یکدیگر ادغام شده‌اند و اکنون چند نشریه فاخر تولید می‌شود.

▫ سازمان‌های مردم‌نهاد حوزوی که تأسیس کرده‌اید، چه دستاوردهایی داشته است؟

• سازمان‌های مردم‌نهاد که در اداره‌کل دانش‌آموختگان تأسیس شدند، محورهای فعالیتی مختلفی را به‌صورت پررنگ پیگیری می‌کنند. برخی از فعالان در این بخش، بیش از ۱۰ سال از ارتباط با حوزه جدا بودند؛ ولی با تلاش خوب اداره‌کل دانش‌آموختگان که طی یک سال، بیش از ۲۰ سفر استانی برای برگزاری مجمع عمومی استان‌ها را دنبال کردند، این دسته از افراد دوباره به سمت فضای حوزه جذب شدند. اکنون حدود ۴۰ سازمان مردم‌نهاد حوزوی شکل گرفته است که اگر از آنان حمایت نشود، رها می‌شوند. برای تأمین اعتبار در راستای فعالیت این گروه‌ها، نیاز به عقد قرارداد با جاهای مختلف از جمله سازمان تبلیغات، دفتر تبلیغات، فضای مجازی، دفتر مقام معظم رهبری در بخش فضای مجازی، شورای مبارزه با مواد مخدر، کمیته امداد، بنیاد هدایت و... است. لازمه کار فرهنگی همین تعاملات و تلاش‌ها در راستای جذب بودجه‌هاست.

فعالیت بیش از ۲۱ هزار بانوی مبلغه در ۲۸ استان

▫ در حال حاضر جمعیت بانوان مبلغه فرهنگی توانمند در حوزه‌های کشور چقدر است و در چه مواردی به‌کار گرفته می‌شوند؟

• بیش از ۲۱ هزار بانوی مبلغه در ۲۸ استانی که زیرمجموعه مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران هستند، وجود دارند و پیش‌بینی می‌شود که با جمع مبلغه‌های استان خراسان شمالی، جنوبی و رضوی و جامعة‌الزهرا علیهاالسلام، از مرز ۳۰ هزار نفر هم عبور کند. در حال حاضر چهار هزار و ۵۰۰ گروه تبلیغی وجود دارد.

مبلغ‌های تخصصی از جمله مبلغ‌های حوزه کودک و نوجوان، مهدویت، زنان و خانواده و رسانه در طول سال به‌صورت مداوم فعالیت دارند و بقیه مبلغ‌ها در مناسبت‌های ملی، مذهبی، بحران‌ها و سایر مواقع خاص به فعالیت می‌پردازند. مدرسه تبلیغ که مدتی است راه‌اندازی شده، در حال حاضر دو هزار نفر مخاطب دارد.

ورود حوزه به عرصه آموزش رسانه، سواد رسانه، تولید محتوای رسانه‌ای، فعالیت رسانه‌ای، تربیت مبلغان ویژه فضای رسانه و به‌کارگیری فعالان حوزوی که تحصیلات مرتبط با رسانه دارند، کمی دیر اتفاق افتاد. مدتی است که اداره رسانه و فضای مجازی حوزه‌های علمیه خواهران تأسیس شده و اکنون حدود ۶ هزار نفر از بانوان طلبه آموزش دوره‌های عمومی سواد رسانه را گذرانده و در مرحله یادگیری تولید محتوا هستند. انجمن‌های فعال رسانه‌ای در حوزه‌ها شکل گرفته، گروه‌های سازماندهی شده در بحث هنر، رسانه و فضای مجازی به وجود آمده‌اند و نمایندگان استانی برای سازماندهی تعیین شده‌اند. کوثرنت و کوثربلاگ که تا پیش از این، محدود به خود طلاب بود هم، حالا قابلیت اتصال به دیگر پیام‌رسان‌ها را دارند و بزرگتر شده‌اند.

تشکیل ۳۰۰ گروه کنشگر اجتماعی

▫ با نگرش به اهمیت رسانه در عصر حاضر چه برنامه‌ای برای تقویت توانمندسازی بانوان طلبه در زمینه تولید محتوا و فعالیت تبلیغی در فضای مجازی دنبال می‌کنید؟

• ورود حوزه به عرصه آموزش رسانه، سواد رسانه، تولید محتوای رسانه‌ای، فعالیت رسانه‌ای، تربیت مبلغان ویژه فضای رسانه و به‌کارگیری فعالان حوزوی که تحصیلات مرتبط با رسانه دارند، کمی دیر اتفاق افتاد. مدتی است که اداره رسانه و فضای مجازی حوزه‌های علمیه خواهران تأسیس شده و اکنون حدود ۶ هزار نفر از بانوان طلبه آموزش دوره‌های عمومی سواد رسانه را گذرانده و در مرحله یادگیری تولید محتوا هستند. انجمن‌های فعال رسانه‌ای در حوزه‌ها شکل گرفته، گروه‌های سازماندهی شده در بحث هنر، رسانه و فضای مجازی به وجود آمده‌اند و نمایندگان استانی برای سازماندهی تعیین شده‌اند. کوثرنت و کوثربلاگ که تا پیش از این، محدود به خود طلاب بود هم، حالا قابلیت اتصال به دیگر پیام‌رسان‌ها را دارند و بزرگتر شده‌اند.

برخی از گروه‌های شکل‌گرفته در زمینه فضای مجازی، اکنون به جایی رسیده‌اند که علاوه بر فعالیت در پیام‌رسان‌های متعدد و به‌زبان‌های مختلف، در فضای کنشگری اجتماعی نیز، خوب می‌توانند در گفت‌وگوها، مناظره‌ها و پاسخ به شبهات و سؤالات حضور پیدا کنند. در مجموع بیش از ۳۰۰ گروه کنشگر اجتماعی در حال حاضر شکل گرفته است.

دوره‌های متعددی که در راستای توسعه آگاهی طلاب در زمینه فعالیت‌های فضای مجازی، تولید محتوا، کنشگری فضای مجازی، پاسخ به شبهات و... برگزار شده، با این هدف بوده است که طلاب با دست پر وارد جامعه شده و پاسخگوی نیازهای موجود باشند. طلبه باید بتواند در جامعه تحول مثبت به‌معنای رشد و بالندگی ایجاد کند.

درخشش بسیار چشمگیر بانوان حوزوی در طرح دعوت به مشارکت عمومی در انتخابات

▫ برای تقویت بنیه سیاسی طلاب چه اقداماتی صورت گرفته است؟

• سایت «نگرش ۵۷» به این منظور راه‌اندازی شده است. مدرسه غرب‌شناسی نیز شروع به‌کار کرده است و گروه‌های سیاسی فعال در مدارس، همکاری خوبی در موارد مختلف دارند که نمونه کار آنها در جریان انتخابات بود که بسیار مورد تقدیر قرار گرفت. در زمان انتخابات زمینه دعوت به مشارکت عمومی، مشارکت در بصیرت‌افزایی و آگاهی‌بخشی به مردم، طرح ایران قوی برای همه ایرانیان و همه ایرانیان با هم شکل گرفت و دامنه این اقدامات تا دل روستاها پیش رفت.

▫ یکی از نیازهای امروز کشور که بارها مورد تأکید مقام معظم رهبری واقع شده است، مسئله تقویت و رشد فرزندآوری در جامعه است. با استفاده از ظرفیت بزرگ تبلیغی که معاونت فرهنگی حوزه در اختیار دارد، چه اقدامات تبلیغی در این زمینه صورت گرفته است؟

دو بخش فعالیت در این زمینه جاری است. نخست همراهی و هم‌افزایی با نهادهایی که ارتباط مستقیم با این مسئله دارند و دوم تبلیغ در این راستا؛ حتی کارهای پژوهشی نیز با این موضوع در دست انجام است.

البته میانگین فرزندان زوج‌های حوزوی سه تا به بالاست که این خیلی خوب است و برخلاف مشکلات معیشتی که دامن‌گیر اغلب خانواده‌های طلاب است، نشان از توکل و امید آنان دارد.

▫ درباره «مدرسه باز» که بارها در زمان‌های مختلف تکرار کرده‌اید، کمی توضیح دهید.

• فضای حاکم بر حوزه‌ها بسته بود؛ یعنی مدرسه برای مدرسه و طلبه برای طلبه و حتی گاهی حوزه با خانواده‌های طلابی که در حال تحصیل بودند نیز، ارتباط نداشت. هدف مدرسه باز این است که حوزه‌ها بیشتر دیده شده، پررنگ‌تر وارد فضای جامعه شوند و تعاملات حوزه‌ها با نهادها و محله‌ها افزایش پیدا کند.

▫ چالش‌های اصلی پیش روی فضای فرهنگی حوزه‌ها را چه می‌دانید؟

• نسبت به جغرافیا و بوم هر استان چالش‌ها هم متفاوت است. بالا رفتن سن ازدواج در بین طلاب برخی از شهرها، یکی از این موارد است؛ البته در مقابل شهرهایی نیز هستند که تمام طلاب ازدواج کرده‌اند و هیچ مورد طلبه مجرد یافت نمی‌شود.

عدم فعالیت مفید و مؤثر برخی از حوزویان، یکی دیگر از چالش‌هاست. برخی گمان می‌کنند، همین‌که خانواده متدین و بافرهنگی دارند و فرزندان خوبی می‌پرورانند، کافی است و احساس وظیفه‌ای نسبت به دیگران و جامعه ندارند.

مورد دیگر اینکه تحصیلات تکمیلی در کشور رو به رشد است؛ ولی تعداد زیادی از طلاب فقط دوره عمومی می‌خوانند؛ یعنی سطح سه و چهار را که تخصصی هستند، دنبال نمی‌کنند؛ البته ممکن است خیلی از افراد بعد از تحصیل در سطح دو حوزه، تحصیلات تکمیلی را در دانشگاه بگذرانند؛ چون آنجا مدت زمان تحصیل زودتر به پایان می‌رسد. در مجموع پایین بودن آمار تحصیلات تکمیلی حوزویان برای حوزه که دانش‌محور است، ضعف به‌شمار می‌آید.

▫ در پایان اگر نکته‌ای برای تکمیل سخنان خود دارید، بفرمایید:

• مهارت اخلاق‌محوری و پیوند آن با کنش اجتماعی، زمانی نهادینه می‌شود که در قالب فعالیت‌های اجتماعی و همراهی با مردم تکرار شود. به این شیوه ایران همدل با الگوی توسعه پیشرفت ایران اسلامی و برگرفته از زندگی اهل‌بیت علیهم‌السلام پررنگ‌تر شکل خواهد گرفت.

حوزه برای حوزه نیست. حوزه باید کنشگر و فعال باشد و خدمات اجتماعی ارائه دهد. مقام معظم رهبری بارها فرموده‌اند: «خدمات اجتماعی از کارهای اصلی حوزه است».

حوزه اگر خدمات اجتماعی نداشته باشد، مثل مرداب راکد می‌ماند. باید در بحران‌های مختلف یار مردم و در مسیر فرهنگ‌سازی کنار مردم بود. رابطه بین حوزه و مردم باید رابطه تنگاتنگی شود. حوزه باید با مردم، کنار مردم، میان مردم و برای مردم باشد و البته چشمان تیزبین ناظری باید باشد که از معروف‌ها غفلت نشود و منکری رنگ نشود و به‌صورت معروف در جامعه رواج یابد. اگر حوزه همواره کنار مردم باشد، گوش شنوای مردم، به حوزه‌ها بیشتر توجه می‌کند.

دبیر فراخوان «من در جامعه» مطرح کرد

ثبت ۳۵۵ ایده از بانوان

فراخوان «من در جامعه»، از مجموعه فراخوان‌های مرکز نوآوری‌های اجتماعی مبتداست که این‌بار از سوی میز خدمات اجتماعی و ویژه بانوان حوزوی و دانشگاهی برگزار شده است.

به گزارش خبرگزاری حوزه، فهمیه نیکزاد دبیر فراخوان «من در جامعه»، در گفت‌وگوی ذیل به جزئیات این فراخوان پرداخته است:

▫ درباره چگونگی برگزاری فراخوان ملی «من در جامعه» توضیح دهید و بگویید چه زمانی و کجا برگزار می‌شود و مرجع برگزاری چه کسی است؟

• فراخوان «من در جامعه»، از مجموعه فراخوان‌های مرکز نوآوری‌های اجتماعی مبتداست که این‌بار از سوی میز خدمات اجتماعی و ویژه بانوان حوزوی و دانشگاهی برگزار شده است.

بانوان سراسر کشور از مردادماه سال جاری به ثبت ایده در مبتدا فراخوان شده‌اند و پس از چندین مرحله پالایش، اختتامیه برنامه در آبان‌ماه و همزمان با میلاد مسعود نبی مکرم اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله، با اعلام اسامی برگزیدگان، در مشهد مقدس برگزار خواهد شد.

▫ از جزئیات فراخوان، تعداد ایده‌های ارسال‌شده و نحوه گزینش آنها بگویید.

• در مجموع ۳۵۵ ایده با پراکندگی در ۳۱ استان کشور در این فراخوان ثبت شد. پرداختن به مسائل واقعی و مهم اجتماعی، انتخاب راه حلی نوآورانه برای پاسخ دادن به آن، وجود نشانه‌های تمایز این راه حل با راه‌های موجود از جمله سنجه‌های پذیرش اولیه ایده‌ها بودند.

▫ آیا نهاد خاصی از این فراخوان حمایت کرد؟

• از نهادهایی که به‌شکل‌های مختلف در برگزاری این فراخوان همکاری دارند، می‌توان به مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران کشور، مرکز امور بانوان و خانواده آستان قدس رضوی، بنیاد نهضت و خانه اندیشه‌ورزان جوان اشاره کرد.

▫ شرکت در این فراخوان چه مزایایی دارد؟

• تأمین هزینه‌های پیاده‌سازی ایده تا سقف هشتاد میلیون تومان برای منتخبان، برگزاری جلسات مشترک بین صاحبان ایده و صاحبان تقاضا و مسئولان نهادها و سازمان‌های مختلف و فراهم آوردن شرایط انعقاد قرارداد همکاری، بهره‌مندی از خدمات آموزشی و کارگاه‌های تبادل تجربه، از جمله مزایای شرکت در این فراخوان است.

▫ این فراخوان با چه اهدافی در حال برگزاری است؟

• حمایت از بانوانی که با احساس مسئولیت اجتماعی به دنبال ایفای نقش مؤثر در جامعه هستند، نمایش ظرفیت بی‌بدیل بانوان در حل مسائل اجتماعی با پاسخ‌های برآمده از دین، آشنایی بانوان علاقه‌مند با زیست‌بوم خلاقیت و نوآوری و آگاهی از فرصت‌های آن را، می‌توان از اهداف این فراخوان برشمرد.